

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönnö 4.6.2026 HE 108/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi metsästyslain sekä rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Lupa- ja valvontaviraston lausunto

Resurssien siirto Lupa- ja valvontavirastosta Suomen riistakeskukselle

Ympäristöhallinnossa valkuposkikihanhien ja merimetsoja koskevan poikkeuslupituksen henkilöstöresurssi olivat Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa vuonna 2024 arviolta 1,35 henkilötyövuotta. Kustannukset syntyvät poikkeuslupapäätöksiin käytetystä työajasta (esittelijä ja ratkaisija). **Em. 1,35 htv:n laskennallinen kustannus ELY-keskuksissa oli 70 000 euron henkilötyövuoden hinnalla 94 500 euroa. Kyseessä on viraston maksullinen toiminta, josta syntyviä kustannuksia on rahoitettu budjettirahoituksen lisäksi asiakkailta perityillä viraston toimintamenomomentille nettobudjetoiduilla maksullisen toiminnan lupatuloilla. ELY-keskusten maksuasetuksessa 2024 poikkeusluvan hinta oli 316 euroa.**

HE:ssä todetaan seuraavaa: ”Riistahallinnolle ehdotettava muutos aiheuttanee paitsi neuvonnan myös hakemusmäärän lisääntymistä muihin kuin maatalousvahinkoihin liittyvien poikkeuslupien osalta eli todelliset kustannukset ovat todennäköisesti suuremmat. **Riistakeskuksen henkilöresurssin tarpeeksi arvioidaan 1,5 henkilötyövuotta (134 000 euroa) ja tietojärjestelmien ylläpitoon 40 000 euroa. Riistatalouden edistämismomentille 30.40.50 on sen johdosta varattava 174 000 euroa pysyvää lisäystä kehyksiin.** Määrärahan nostoa ei voi kustannusneutraalin esityksen johdosta rahoittaa riistanhoitomaksua korottamalla vaan rahoitus tehtäviin olisi toteutettavissa **Lupa- ja valvontaviraston toimintamenoista**, jossa lupakäsittelyyn, valitusprosesseihin ja neuvontaan ei tarvita enää niin suuria resursseja.”

HE:ssä todetaan, että Suomen riistakeskus pystyisi käsittelemään poikkeuslupa-hakemuksia todennäköisesti huomattavasti nopeammin kuin Lupa- ja valvontavirasto ja että suojametsästys (= yleispoikkeus) vähentää byrokratiaa, mutta silti esitetään, että **Suomen riistakeskus tarvitsee enemmän resursseja kuin mitä Varsinais-Suomen ELY-keskuksella ja Lupa- ja valvontavirastolla on ollut näiden asioiden käsittelyyn.** Esityksessä ei ole myöskään huomioitu, että **osa Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja sittemmin Lupa- ja valvontaviraston kyseisten asioiden käsittelyn kustannuksista on katettu maksullisen toiminnan tuloilla.** Näitä tuloja virastolle ja tätä kautta valtiolle ei jatkossa synny. **Tältä osin toimintaan ei myöskään ole osoitettu budjettirahoitusta, jota voitaisiin siirtää virastojen välillä.** Määrärahojen siirto esityksen mukaisena johtaisi Lupa- ja valvontaviraston näkökulmasta tilanteeseen, jossa **viraston rahoitusta leikattaisiin maksullisen toiminnan tuloilla katettujen kustannusten osalta kahteen kertaan sekä**

leikkaamalla budjettirahoitusta että vähentämällä viraston toimintamenomomentille budjetoituja maksullisen toiminnan tuloja.

Uuden Lupa- ja valvontaviraston vähentyneet resurssit ovat käytännössä johtaneet siihen, että rauhoitettuja lintuja koskevia poikkeuslupia käsittelevien on täytynyt tehdä runsaasti myös muita luonnonsuojelulain mukaisia poikkeuslupatehtäviä. **Henkilöresurssin tarve on edelleen samaa suuruusluokkaa Lupa- ja valvontavirastossa, koska lupaharkinta ja valvonta jatkuu muiden rauhoitettujen lajien osalta ja hakemusten määrässä on havaittavissa nouseva trendi.** Lupa- ja valvontaviraston **valvontatehtävät voivat HE:ssä esitetyn muutoksen johdosta kasvaa, mikäli vaikutuksia Natura-alueiden suojeluperusteisiin tai muihin rauhoitettuihin lajeihin ei ole luonnonsuojelulain mukaisesti huomioitu.** On myös todennäköistä, että Lupa- ja valvontavirastolle tulee käsiteltäväksi vireillepanoja koskien muiden rauhoitettujen lajien luonnonsuojelulain vastaista häirintää tai vahingoittamista tilanteissa, joissa **peltoalueilla tapahtuva valkoposkihanhiiden ampuminen uhkaa peltopesijöitä tai merimetsojen ampuminen vesialueilla uhkaa muita rauhoitettuja lintulajeja.**

HE:ssä esitetään myös **40 000 euron** suuruisen määrärahan siirtoa Lupa- ja valvontaviraston toimintamenomomentilta Suomen riistakeskukselle tietojärjestelmien ylläpitoon. **Vastaavaa tietojärjestelmää ei ole Lupa- ja valvontaviraston ylläpitämänä eikä sellaista resurssia voi siirtää.** Lupa- ja valvontavirastossa on käytössä sähköiset hakulomakkeet, joita jatkossakin ylläpidetään muiden lajien poikkeuslupien käsittelyn osalta. Habides-raportointiin tarvittava tieto tuotetaan Lupa- ja valvontaviraston asianhallintajärjestelmän ja excel-taulukoiden avulla.

2 HE:n ristiriitaisuus suhteessa lintudirektiiviin

HE:ssä esitetään sallittavaksi suoraan lain nojalla jo vähintään viiden yksilön parvessa esiintyvän valkoposkihanhen metsästäminen ympärivuotisesti pelloilta, jonka sato on vielä korjaamatta sekä merimetson metsästäminen enintään 300 metrin etäisyydellä kalastuslain (379/2015) 4 §:n 15 ja 16 kohdassa tarkoitetuista pyydyksistä elokuun 1 päivästä helmikuun 28 päivään **varmistamatta, että kyse on direktiivin edellyttämästä vakavasta vahingosta, jolle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua.** Valkoposkihanhiiden aiheuttavat vakavat vahingot maataloudelle ovat aiheutuneet tuhansien hanhiiden ruokailemisesta pelloilla. Tutkimusten mukaan ei voida myöskään yleistäen todeta, **että merimetsolla olevan Suomessa merkittävää vaikutusta kalastoon tai kalastukselle siinä määrin, että olisi perusteltua siirtyä poikkeuslupamenettelystä ja tapauskohtaisesta harkinnasta merimetsojen hyvin laajamittaiseen kuoliaaksi ampumiseen HE:n mukaisella yleispoikkeuksella.**

HE:ssä ei tuoda esille millään tavalla, miten varmistetaan, että **ko. lajien muuonaukaiseen ruokailuun, levähtämiseen tai vastaavaan tarpeeseen on osoitettavissa riittävästi alueita.** Nykyisen lupaharkinnan aikana valkoposkihanhiiden kohdalla varmistetaan, että niille säilyy riittävästi karkotuksesta vapaata levähdysaluetta. Viime vuosina on saatu kehitettyä toimiva ja nopea menettely (Varsinais-Suomen ELY-

keskus ja muut ELY-keskukset) keskeisten vahinko- ja poikkeuslupa-alueiden sekä karkottamisesta vapaiden levähdysalueiden yhteensovittamisessa.

3 Vaikutukset muihin rauhoitettuihin lajeihin ja Natura-alueisiin

Muiden rauhoitettujen lajien huomioon ottamisen osalta on HE:ssä todettu seuraavaa: ”Kun suojametsästyksen edellytykset säädetään lain tasolla selkeästi, valvonta kohdistuu siihen, että metsästys toteutetaan lakisääteisten edellytysten puitteissa eikä siihen, että viranomaisen arvioisi luvan ehtoja yksityiskohtaisesti. Pesimäpaikkojen suojaetäisyys on helppotulkintainen eikä vaadi yksityiskohtaisten koordinaattien julkistamista, mikä helpottaa valvontaa ja vähentää kirjaamisvelvoitteita.” ”Suojametsästyksen rajaukset takaavat, että toiminta ei kohdistu pesimäalueisiin tai muihin ekologisesti herkkiin kohteisiin, mikä turvaa luonnon monimuotoisuuden ja estää suojeltujen petolintujen häiriötä.” ”Metsästys voi aiheuttaa häiriötä myös muille linnuille kuin varsinaiselle metsästyksen kohdelajille. Metsästäjä vastaa kuitenkin siitä, ettei suojametsästyksestä aiheudu metsästyslaissa tai luonnonsuojelulaissa kiellettyä häiriötä muille lajeille.”

Lakiehdotuksen mukaan valkoposkikihanhia ja merimetsoja saisi metsästää esim. pelloilta ja kalanviljelylaitoksilta ympärivuotisesti, eli myös lintujen yleisenä pesimäaikana.

Metsästäminen pesimäaikana, etenkin keväisin, aiheuttaisi todennäköisesti luonnonsuojelulaissa kiellettyä häirintää muulle lajistolle.

Luonnonsuojelulain 70 §:n nojalla on kiellettyä mm. rauhoitettujen eläinlajien tahallinen vahingoittaminen ja häirintä erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla. Suomen riistakeskuksen tulee metsästyslain 1 §:n mukaisesti ottaa poikkeuslupia käsitellessään huomioon luonnonsuojelulaki ja varmistaa, ettei poikkeusluvan mukaisista toimenpiteistä aiheudun luonnonsuojelulain kieltämää häiriövaikutusta.

HE:ssä ei tuoda millään tavalla esille, miten yleispoikkeusta sovellettaessa tai poikkeuslupaa käsiteltäessä varmistetaan se, että valkoposkikihanhien ja merimetsojen ruokailualueilla tai niiden välittömässä läheisyydessä olevia muita rauhoitettuja lintulajeja ei häiritä niiden pesintään valmistautumisen, pesinnän, ruokailun ja lepäilyn tai kerääntymisalueille kokoontumisen osalta luonnonsuojelulain vastaisesti. Suojametsästyksen (= yleispoikkeus) rajaukset ovat HE:ssä hyvin väljät, joten niillä ei em. voida varmistaa. Esim. Lupa- ja valvontaviraston metsänkäsittelyohjeen mukaan tulee välttää kaikkea häiriötä pesimäaikana vähintään 500 metrin säteellä asutusta merikotkan pesästä.

Luonnonsuojelulain 34 §:n mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää. Natura-alueiden suojeluperusteena on myös lintulajeja. **HE:ssä ei millään tavalla ilmene, miten yleispoikkeusta sovellettaessa tai poikkeuslupaa käsiteltäessä huomioidaan mahdolliset merkittävästi heikentävät vaikutukset Natura-alueiden suojeluarvoihin tavalla, jolloin ei toimittaisi vastoin luonnonsuojelulakia. Em. heikentämiskielto koskee myös vaikutuksia, jotka syntyvät Natura-alueen ulkopuolella.** Merialueilla,

Lausunto

5.6.2026

LVV-U/93006/2026

missä merimetsot pesivät, saalistavat ja levähtävät, sijaitsee runsaasti Natura 2000 - alueita, joiden luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää sekä yksityisiä luonnonsuojelualueita, joiden perustamistarkoitusta ei saa vaarantaa. Tämä koskee osittain myös valkoposkikihanhien valtaamia peltoja, jotka voivat rajautua Natura 2000 - alueisiin tai luonnonsuojelualueisiin. **Metsästyksen vaikutuksia Natura 2000 -alueiden suojeluperusteisiin tai yksityisten luonnonsuojelualueiden perustamistarkoituksiin ei ole avattu esityksessä, eikä tämä ole asia, jonka voi jättää yksityisen henkilön (= metsästäjän) arvioitavaksi.**

Lausunnon on esitellyt ylitarkastaja Teija Jokinen ja ratkaissut yksikön päällikkö Mari Rajala. Lausunto on hyväksytty sähköisesti ja merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lv.fi | lv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/93006/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/93006/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Rajala Mari 05.06.2026 13:12

Esittelijä Jokinen Teija 05.06.2026 13:12